

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail; krs@krs.org.pl, <http://www.krs.org.pl>

tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-45-00
tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, dnia 23.08.2019 r.

SIB/70/2019/MM

Pan

Jerzy Dąbrowski

Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Dyrektore,

W odpowiedzi na otrzymane zapytanie oraz w nawiązaniu do ustaleń na spotkaniu w dniu 01.08.2019 w MRiRW dotyczącego projektowanych rozwiązań dotyczących uznawania organizacji producentów, ich zrzeszeń i organizacji międzybranżowych, Krajowa Rada Spółdzielcza przekazuje uwagi i propozycje w tym zakresie.

Projektowane przez Komisję Europejską rozwiązania wskazują, że głównymi podmiotami uprawnionymi do wsparcia rynkowego w ramach WPR UE w latach 2021-2027 będą uznane organizacje producentów (OP) i ich zrzeszenia oraz organizacje międzybranżowe. Sprawa jest więc szczególnej wagi. W krajach Zachodniej Europy podmiotami tymi są w zdecydowanej większości spółdzielnie rolnicze oraz ich zrzeszenia oraz spółdzielnie międzybranżowe.

Z dużą aprobatą odbieramy zorganizowane w dniu 01.08.br. z środowiskiem spółdzielczym, celem wypracowania rozwiązań, które pozwolą na aktywny udział spółdzielni i ich związków w priorytetowo traktowanych przez UE formach uczestnictwa na rynkach rolnych oraz znacznych środkach wsparcia w tym zakresie po 2020 roku.

Środowisko spółdzielcze jest jednak zdania, że obecnie projektowane rozwiązania po stronie krajowej legislacji to dopiero początek drogi do poprawy zorganizowania na rynkach rolnych. Doświadczenie tworzenia grup producentów rolnych wskazują, że mimo występowania legislacji krajowej w tym zakresie, w ostatnich latach więcej GPR likwiduje się niż powstaje. Potwierdza to potrzebę przyjęcia lepszych, mniej skomplikowanych rozwiązań, w tym dotyczących uznawania i funkcjonowania organizacji producentów. W ocenie KRS od tego uzależniamy możliwość uzyskania zadawalających efektów w tworzeniu OP w Polsce.

Poniżej przedstawiamy propozycje KRS, wypracowane w konsultacji ze Związkami Spółdzielczymi:

1. Mimo przyjęcia części proponowanych przez KRS rozwiązań dotyczących uznawania organizacji producentów w zmianie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 czerwca 2019 roku, obowiązujące prawodawstwo w tym zakresie jest mocno

sformalizowane i nakłada na mogące powstać organizacje producentów wiele dodatkowych obowiązków, którym prawdopodobnie wielu potencjalnych chętnych uzyskaniem statusu uznanej OP nie sprostą. Stawiane warunki i zobowiązania, w szczególności w zakresie danych o członkach OP i inne m.in. monitorowania drobiazgowego wykonania rocznych planów wskazanych w planie biznesowym oraz do obsługi przewidzianych kontroli OP, możliwych odstępstw, spowodują niskie zainteresowanie rolników tą formą wsparcia – podobnie jak obecnie ma to miejsce w przypadku tworzenia GPR. W praktyce, nawet przy wsparciu fachową pomocą doradczą, osób z wieloletnim doświadczeniem, wypełnienie stawianych wymagań jest w wielu przypadkach niemożliwe, a jednocześnie bardzo kosztowne.

2. Po konsultacji z środowiskiem spółdzielczym KRS wnioskuję, aby w planie biznesowym dla organizacji producentów wymagane były podstawowe dane ogólne o organizacji producentów, oraz wyłącznie ogólne dane o gospodarstwach członków tej organizacji. Uważamy, że jest to w pełni wystarczające do prawidłowego sporządzenia i oceny planu biznesowego. Pozostałe dane są w dyspozycji ARiMR. Wymagane bardzo szczegółowe dane z poszczególnych gospodarstw jak: n-ry działek, nr - y identyfikacyjne zwierząt, zestawienie budynków, budowli, maszyn, urządzeń i środków transportu, będących w posiadaniu członków organizacji producentów, jest nieuzasadnione, a w przypadku OP z większą liczbą członków lub spółdzielni mleczarskiej mającej średnio kilkuset członków jest w praktyce niemożliwe do wykonania/rozpisania. Naszym zdaniem dane te winny być podawane jedynie w odniesieniu do organizacji producentów, nie zaś do członków tej organizacji. Podawanie w/w danych w odniesieniu do członka OP jest naszym zdaniem zasadne jedynie w przypadku bezpośredniego wykorzystywania własności członka (np. budynku, maszyny, urządzenia) przez OP do realizacji planu biznesowego, na podstawie umowy dzierżawy, najmu czy użyczenia). W przypadku nie przyjęcia tej propozycji, nastąpi wielość wezwań do korekt kierowanych przez ARiMR, jak to ma miejsce w przypadku GPR. Jednocześnie występuje bardzo rygorystyczne podejście do sprawozdawczości z realizacji planu biznesowego. Prognoza działalności organizacji z większą liczbą członków przy takim podejściu wymagać będzie ciągłych korekt i zmian w planie biznesowym. Rozbudowana dokumentacja, sprawozdawczość i nałożone zobowiązania stanowią istotną barierę do tworzenia się organizacji producentów.
3. Wnioskujemy, aby przyjmowane przez Resort Rolnictwa rozwiązania, w przypadku planowanego ubiegania się o wsparcie na tworzenie OP w ramach działania PROW 2014-2020, mając na względzie obowiązek wykonania przy uznawaniu organizacji co najmniej jednego celu spośród wskazanych w Art. 152 Rozporządzenia PEiR nr 1308/2013, wymagana była realizacja co najmniej jednego z celów określonych w Art. 27 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1305/2013 (wskazane w tym artykule cele rozumiemy jako cele do wyboru przez grupę lub organizacje do realizacji). Zwiększanie liczby celów ponad wymagane (jak to ma miejsce w przypadku GPR), szczególnie w warunkach tak niskiego w naszym kraju zorganizowania rolników jest nieuzasadnione. Jak się okazuje, zbyt duże obciążenia legislacyjne, a w ślad za tym nadmierna biurokratyzacja w przypadku tworzenia grup producentów, spowodowały kilkukrotny spadek tempa tworzenia ich tworzenia, przy jednocześnie występującym szybkim procesie ich likwidowania się. Zdaniem środowiska spółdzielczego, należy rozważyć sprawdzenie stosowania w/w przepisów UE w innych krajach członkowskich, celem pozyskania wiedzy o stosowanych rozwiązaniach dla optymalnego uproszczenia wymagań w tym zakresie w naszym kraju.
4. Proponujemy rozwiązanie, aby GPR mogły korzystać ze wsparcia na tworzenie OP, jeśli zdecydują się na uzyskanie statusu uznanej organizacji producentów, zgodnie z brzmieniem Art. 27 ust. 5: "Państwa członkowskie mogą nadal udzielać wsparcia na rozpoczęcie

działalności grupom producentów nawet po uznaniu ich za organizacje producentów na warunkach rozporządzenia (UE) 1308/2013 (1).” Takie możliwości wsparcia miały również grupy producentów owoców i warzyw (wstępne uznanie, uznanie, realizacja programu operacyjnego). Pozwoliłoby to na poprawę warunków działania wielu grup producentów rolnych, w szczególności powstałych przed 2014 r., a znaczną ich część uchroniłoby przed likwidacją. W tym przypadku grupy o małej liczbie członków, musiałyby zwiększyć ich liczbę do obowiązujących dla OP, ewentualnie można rozważyć wprowadzenie wymogu posiadania wspólnego majątku (maszyn, urządzeń lub magazynów, przechowalni, itp.).

5. Istotną częścią projektowanych uregulowań, winno być uwzględnienie specyfiki działania rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Wiele z tych spółdzielni posiada tzw. członków wkładowych, którzy posiadają własne grunty, ale wniesione są one do użytkowania przez spółdzielnię. Wnioskujemy, aby uznać ich za producentów rolnych, co pozwoliłoby takiej spółdzielni na uzyskanie statusu uznanej organizacji producentów i korzystanie z pomocy w ramach dostępnych środków dla OP.
6. W przypadku, gdy członkami OP są wyłącznie osoby prawne, wnioskujemy o zmniejszenie wymaganej minimalnej liczby członków organizacji z 10 do 5. Ułatwiłoby to znacznie tworzenie organizacji producentów przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne oraz inne osoby prawne, a także pozwoliłoby na lepsze przygotowanie się do wdrożenia WPR UE po 2020 r.
7. Proponujemy zawarcie takich zapisów w legislacji, aby możliwe było uznawanie związków rewizyjnych spółdzielni jako zrzeszeń organizacji producentów, jeżeli posiadają one wymaganą prawem liczbę zrzeszonych organizacji producentów. Pozwoli to na znacznie szybszy proces zorganizowania się poszczególnych rynków rolnych w kraju w oparciu o istniejące struktury spółdzielcze.
8. Dla uzyskania efektów z przyjmowanych rozwiązań, potrzebna jest szeroka kampania promocyjno – szkoleniowa nt. tworzenia grup i organizacji producentów oraz ich związków i zrzeszeń, łączenia się grup producentów w większe podmioty oraz tworzenia spółdzielni rolników z udziałem Centrum Doradztwa Rolniczego, Krajowej Rady Spółdzielczej, ARiMR, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, związków rewizyjnych spółdzielni, związków branżowych celem upowszechnienia konieczności zrzeszania się rolników i korzyści z tego płynących. Jest to po suszy najważniejszy problem w rolnictwie polskim.

W ocenie KRS i środowiska spółdzielczości, zainteresowanie tworzeniem i uzyskiwaniem statusu uznanej organizacji producentów zależeć będzie od ustanowienia prostych reguł procesu uznawania i działania OP i ich zrzeszeń oraz organizacji międzybranżowych. Zgłoszone przez nas rozwiązania z pewnością nie obejmują wszystkich możliwych uproszeń wymogów i poprawy warunków w tym zakresie. Uważamy jednak, że uwzględnienie naszych wniosków i propozycji jest pierwszym krokiem do poprawy warunków do rozwoju organizacji producentów w naszym kraju, co jest **kluczowe dla zachowania równych warunków konkurencyjności polskich podmiotów na jednolitym rynku wewnętrznym UE.**

Z powezaniem,

dr inż. Mieczysław Grodzki

Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej